

De soortheidskenmerken van de Resista-iep: certificaat van echtheid, Resista-label, transponder (en chip-reader)
De soortheidskenmerken van de Resista-iep: certificaat van echtheid, Resista-label, transponder (en chip-reader)

Iepen: op eigen wortel of geënt?

De vraag ‘onderstam of eigen wortel’ zou bij *Ulmus* geen item meer mogen zijn

Op het symposium *Tiepisch Amsterdam*, georganiseerd in 2008, gooide boombeheerder Pieter Enthoven reeds een knuppel in het hoenderhok, zo lezen we in vakblad *Boomzorg*. Als eindgebruiker benoemde Enthoven de nadelen van geënte iepen: de vatbaarheid van de onderstammen voor de iepziekte en de uitgestelde onverenigbaarheid.

Auteur: Ronny Nijboer

In het verslag van het symposium staat verder: *‘De lezing van Pieter Enthoven ontlokte veel reacties uit de zaal. Vooral kwekers gingen in op de noodzaak om te vermeerderen op onderstam.’* Enthoven riep daarentegen op *‘tot het kweken van iepen op eigen wortel en het blijven samenwerken met de kwekers om te komen tot een goed Hollands product.’*

Het is vooral de onverenigbaarheid waarvan boombeheerders wakker kunnen liggen. En dat komt bij iepen helaas geregeld voor, heel wat vaker dan we denken. Naast de kapitaalvernietiging vanwege een verloren gegane boom is er kans op een aanzienlijke gevolgschade. Een geplette middenklasser is met 10.000 euro niet betaald. Ook blijft het bijna nooit bij één boom. Na de eerste omgewaaide iep volgen er in de jaren daarna bijna altijd nog heel wat meer in dezelfde laan. En dan

begint de ellende vaak pas: er wordt een onderzoeksbureau ingeschakeld, er worden trekproeven uitgevoerd, en niet zelden luidt de conclusie dat de partij iepen voor het overgrote deel instabiliteit vertoont. Dan zit er niets anders op dan alle bomen te rooien en nieuwe te planten. Als iepenliefhebber moet ik meestal met lede ogen aanzien dat daarbij niet wordt gekozen voor nieuwe iepen, om er maar zeker van te zijn dat dit niet weer gebeurt.

Stekken

En dat terwijl het probleem eenvoudig is op te lossen, namelijk door iepen te stekken in plaats van te enten. Dat is alles! Toch moeten we anno 2021 constateren dat het nog lang geen gemeengoed is dat iepen wortelecht worden vermeerderd. Op de Nederlandse kwekerijen staan nog zeeën van geënte iepen,

in afwachting van het moment dat ze bij u in de straat worden geplant. Blijkbaar voelen weinig laanboomkwekers zich geroepen om de zorg van boombeheerder Enthoven serieus te nemen.

Dat zou natuurlijk snel veranderen als de leverancier van geënte iepen aansprakelijk zou worden gesteld voor de vervolgschade van het leveren van een ondeugdelijk product. Het vervelende is dat de onverenigbaarheid zich pas jaren na de aanplant van de bomen begint te openbaren. Vaak is niet eens meer bekend wie de leverancier van de bomen was, laat staan dat dit te bewijzen is, want niemand bewaart een factuur vijftien of twintig jaar.

Resista-iepenkweker

Als Nederlands licentiehouder van Resista-iepen leerde ik al snel dat het prima moge-

lijk is om wortelechte iepen te kweken. De Duitse iepenkweker Eisele deed niet anders dan het stekken van zijn resistente iepen, afkomstig van de Universiteit van Wisconsin. Hij was eigenlijk verbaasd dat er in Nederland nog iepen werden geënt. Het iepenras 'New Horizon' stond begin deze eeuw dan ook aan de basis van het herwonnen vertrouwen in de iep: én hoog-resistent tegen de iepziekte, én gekweekt op eigen wortel, dus geen ellende met onverenigbaarheid.

Inmiddels bestaat het Resista-iepensortiment uit de rassen 'New Horizon', zusje 'Rebona', de afwijkende kleinbladige iep van de tweede grootte 'Rebella', en de uit Italiaans onderzoek afkomstige Ulmus 'Fiorente'. Bij iedere boom is door de licentiehouder een uniek genummerde transponder ingebracht. Bij levering zijn deze iepen voorzien van het originele

Resista-label en wordt per partij een certificaat van echtheid uitgeschreven.

Voor de boombeheerder die op zeker wil spelen, is de aanplant van Resista-iepen altijd een veilige keuze om onverenigbaarheid te voorkomen. De meerkosten bij de aanschaf wegen ruimschoots op tegen de ellende en de kosten van uitgestelde onverenigbaarheid van geënte iepen.

Om uzelf of uw opvolger de ellende van omvallende iepen te besparen, is het van belang om gestekte iepen te planten, dus iepen op eigen wortel, in plaats van geënte iepen.

Bij Resista-iepen volstaat het om te letten op het Resista-label. Bij de aanplant van andere iepen is de kans aanwezig dat u geënte iepen

in de maag gesplitst krijgt. Lang niet alle vermeerderaars en laanboomkwekers hebben het pleidooi van Pieter Enthoven uit 2008 ter harte genomen. Op veel kwekerijen staan nog partijen geënte iepen. Pas er dus voor op dat die straks niet bij u in de straat staan.

Opletten

Wat moet u doen om ervan verzekerd te zijn dat u iepen op eigen wortel aanschaft?

- **Resista-iepen zijn altijd wortelecht vermeerderd.** Let daarbij wel op het Resista-label en vraag om het originele certificaat van echtheid.
- **Ga over tot directielevering/terbeschikkingstelling.** Het belang van het planten van wortelechte iepen rechtvaardigt om af te wijken van de standaardprocedure. Vooral bij levering door handelsbedrijven of aannemers is het vaak niet duidelijk waar uw bomen vandaan komen. Voorkom discussie achteraf en bestel uw wortelechte iepen bij voorbaat bij een leverancier van uw voorkeur die u vertrouwt. Diverse gemeenten maken bij een aanbesteding van iepen een apart perceel, om zeker te zijn van de levering van wortelechte exemplaren.
- **Stel al in de uitvraag de eis dat u wortelechte iepen wilt planten.** Controleer of deze eis in de aanbieding(en) wordt gespiegeld. Wordt er in de offerte niet gerept over de vermeerderingsmethode van de iepen, dan kunt u ervan uitgaan dat u geënte iepen zult krijgen! Gun alleen een aanbieding waarin specifiek staat vermeld dat de iepen op eigen wortel (e.w.) staan. Controleer dit vervolgens ook op de orderbevestiging, leverbon en factuur!

Mijn motto: liever een iep op eigen wortel met een achterstallig beeld dan een perfecte iep op onderstam. Dat achterstallige beeld heb je na een paar snoei beurten weer op orde, maar het risico op onverenigbaarheid bij een geënte iep blijft je nog jaren achtervolgen.

